EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 30.3.2012
COM(2012) 148 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Põllumajandustoodete edendamine ja neist teavitamine: Euroopa suure lisandväärtusega strateegia Euroopa maitsete edendamiseks

SISUKORD

1. Põllumajandustoodete edendamine kui ühise põllumajanduspoliitika oluline osa 4

2. Lahendamist vajavad küsimused 4

2.1. Tuleb teha kindlaks meie koht kasvava konkurentsi ja avatud turgude kontekstis 4

2.2. Konkurentsivõimeline ja dünaamiline Euroopa põllumajandus- ja toidusektor 5

2.3. Euroopa põllumajanduse, põllumajandustoodete ja toiduainete kuvandi väärtustamine 5

3. Tulevase edendamispoliitika eesmärgid 5

3.1. Rohkem Euroopa lisandväärtust 5

3.2. Ligitõmbavam ja kindlama mõjuga poliitika 6

3.3. Varasemast lihtsam programmijuhtimine 6

3.4. Rohkem sünergiat eri edendamisvõimaluste vahel 6

4. Reformimise suunised 6

4.1. Huviäratavam kohaldamisala 7

4.1.1. Abi saajad 7

4.1.2. Abikõlblikud tooted ja valdkonnad 7

4.1.3. Toote päritolust teavitamine 7

4.1.4. Kaubamärgid 8

4.2. Tegevusvaldkond, mis avardub koos ettevõtjatele pakutava tehnilise toe arenguga ... 8

4.3. Läbivaadatud sekkumisviisid, eelkõige mitut riiki hõlmavate programmide puhul 9

4.4. Edendamine ja kriis 9

4.5. Lihtsustatud ja optimeeritud juhtimine 10

4.6. Edendamiskava alla kuuluvate teavitamis- ja edendamistegevuste ning muude ÜPP alla kuuluva edendamismeetmete parem omavaheline vastavus 10

4.7. Kui suurt ELi eelarvet on nende eesmärkide saavutamiseks vaja? 10

5. Järeldused 11

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Põllumajandustoodete edendamine ja neist teavitamine: Euroopa suure lisandväärtusega strateegia Euroopa maitsete edendamiseks

SISSEJUHATUS

Euroopa Liidu põllumajandustoodangu mitmekesisus ja kvaliteet on kogu maailmas tuntud väärtused. Kaubanduse üha suurenev üleilmastumine toob ilmselgelt kaasa probleeme, kuid pakub samas uusi turge ja uusi majanduskasvu võimalusi, millest kinni haarata. Selles kontekstis on endiselt esmatähtis pakkuda väga kõrgetele nõudmistele vastavaid suurepäraseid tooteid, kuid hea turupositsiooni püsivaks kindlustamiseks sellest üksi ei piisa. Meie tootmispiirkondade ja oskusteabe vägagi laialdast tuntust tuleks kindlustada ja levitada.

Euroopa Liit annab väga mitmekesist ja kõrge kvaliteediga toodangut, tagades samas kõrgetasemelise toiduohutuse, ning kui ta suudab paremini suunatud ja ambitsioonikama edendamispoliitika abil oma eeliseid väärtustada, on tal kõik võimalused ülemaailmse nõudluse arenguperspektiive ära kasutada. Siseturul omakorda on vaja juhtida senisest enam tarbijate tähelepanu olemasoleva pakkumise kvaliteedile ja mitmekesisusele.

2013. aasta järgse ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) reformiga seotud ja praegu arutluse all olevate seadusandlike ettepanekute eesmärk on, et ÜPP aitaks täielikult kaasa strateegiale „Euroopa 2020", edendades põllumajandussektorit kui toiduga kindlustatuse, loodusvarade säästva kasutamise ja maapiirkondade elavdamise tagatist ning majanduskasvu ja tööhõive allikat. Seatud eesmärkide saavutamise vajalik tingimus on tõhus edendamispoliitika. Põhjaliku analüüsiga tehti algust juulis 2011 avatud avalikul mõttevahetusel, kui võeti vastu roheline raamat,[1] milles käsitletakse põllumajandustoodete edendamise ja neist teavitamise poliitikat, kui peamist meedet ELi põllumajanduse konkurentsivõime tugevdamiseks. Kõnealuses teatises osutatud analüüside teine alusdokument oli 2011. aastal teostatud praeguse edendamispoliitika välishindamise aruanne[2].

Rohelise raamatu abil sooviti teha kindlaks, kuidas aitaks teavitamis- ja edendamispoliitika selgitada tarbijatele, milliseid jõupingutusi teevad liidu tootjad, et saavutada kõrget kvaliteeditaset, pakkuda välja laialdast valikut liidu piirkondade toodetest ja maitsetest, edendada eksporti ning aidata Euroopa tootjatel tulla toime uute turuprobleemidega ja erakordselt keerulise turuolukorraga.

Detsembris 2011 käsitleti edendamispoliitika läbivaatamist ministrite nõukogu järeldustes ning Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuses, milles leiti, et kõnealusele poliitikale uue hoo andmiseks tuleks olemasolevaid meetmeid parandada, lihtsustada ja ühtlustada. Euroopa Parlament leidis samuti, et eelkõige kvaliteettoodete puhul tuleks edendamismeetmeid tõhustada.

---

1 KOM(2011) 436.

2 http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/promotion/index_en.htm

Kirjeldatud kontekstis on käesoleva teatise ülesanne suurendada nii põllumajandus- ja toidusektori lisandväärtust kui ka selle panust Euroopa majandusse, seades eesmärgiks kõnealuse sektori kaubandusperspektiive paremini mõjutava üleeuroopalise ja üleilmse edendamispoliitika.

1. PÕLLUMAJANDUSTOODETE EDENDAMINE KUI ÜHISE PÕLLUMAJANDUSPOLIITIKA OLULINE OSA

Pärast selle kasutuselevõttu 1980. aastate algul on põllumajandustoodete edendamise ja neist teavitamise meetmete õigusraamistik edasi arenenud. Rohkem kui varem on meetmete eesmärk parandada Euroopa põllumajandustoodete kuvandit, stimuleerida varasemaga samale tasemele jäänud või vähenevat tarbimist ja hõlvata uusi turge.

Alates 2000. aastast kohaldatava horisontaalse edendamissüsteemi[3] abil analüüsib Euroopa Komisjon neid üldise edendamise programme, mida sektorite kutseorganisatsioonid on välja pakkunud ja riiklikud ametiasutused heaks kiitnud. Seejärel valib komisjon välja programmid, mis vastavad nõukogu määruses ja selle rakendusmääruses kehtestatud nõuetele. Programme rahastatakse kolmepoolselt, nii et suurima osa (50 %) tasub liit,[4] vähima osa (20 %) kutseorganisatsioon ja ülejäänud osa katavad asjaomased liikmesriigid. Edendamismeetmeks eraldatud aastaeelarve on ligikaudu 50 miljoni eurot, millest ligikaudu veerand on suunatud välisturule.

Horisontaalne edendamissüsteem kuulub koos muude ÜPPga ette nähtud edendamismeetmetega nii ühise turukorralduse[5] kui ka maaelu arengu[6] raamesse. Ühise turukorralduse puhul hõlmab see tootjaorganisatsioonide tegevuskavade kaudu kolmandatesse riikidesse suunatud veinitoodete sektorit ning puu- ja köögiviljasektorit.

Sellest tulenevalt ei ole tegevuse iseloom ja eeskirjad alati täielikult omavahel vastavuses ning see muudab keeruliseks nende kogumõju hindamise. Lisaks kinnitab edendamispoliitika reformi vajalikkust ka asjaolu, et meetmete administratiivne haldamine on kohmakas, meetmed on sise- ja välisturgude vahel ebaühtlaselt jaotatud ning halvasti tasakaalus.

2. LAHENDAMIST VAJAVAD KÜSIMUSED

2.1. Tuleb teha kindlaks meie koht kasvava konkurentsi ja avatud turgude kontekstis

Maailmatasandil oli liit 2010. aastal põllumajandustoodete teine eksportijariik (91 miljardit eurot) pärast Ameerika Ühendriike (92 miljardit eurot) ja esimene importijariik (84 miljardit eurot). Aja jooksul on valmistoodete ja töödeldud toodete osakaal Euroopa ekspordis üha suurenenud. Oma väärtuselt moodustavad need tooted ELi põllumajandustoodete kogueksporist üle kahe kolmandiku. Euroopa põllumajanduse jaoks on oluline säilitada ning

---

3 Nõukogu määrus (EÜ) nr 3/2008 ja komisjoni rakendusmäärus (EÜ) nr 501/2008.

4 Kõnealune määr on kuni 60 % selliste puu- ja köögivilja tarbimist edendavate meetmete puhul, mis on suunatud konkreetselt ELi haridusasutustes viibivatele lastele ning vastutustundlike joomisharjumuste ja alkoholi kuritarvitamise kahjulikkuse kohta teavitamise meetmete puhul.

5 Nõukogu määrus (EÜ) nr 1234/2007.

6 Määrus (EÜ) nr 1698/2005.

suurendada oma konkurentsivõimet ja turuosa nii siseturul kui ka ekspordi puhul, arvestades kohustusi, mis EL on rahvusvaheliste kaubandussuhete raames võtnud.

Lähiaastatel peaksid Doha läbirääkimistevooru tõenäolised järeldused ja kaubanduskokkulepete alased läbirääkimised avama uued perspektiivid nende toiduainete eksportijatele ja seda tuleks ära kasutada.

2.2. Konkurentsivõimeline ja dünaamiline Euroopa põllumajandus- ja toidusektor

Toiduainetööstuse tarneahel moodustab Euroopa sisemajanduse koguproduktist (SKP) 6 %. Täpsemalt väljendudes on toiduainetööstus 4,2 miljoni töökoha (13,5 %) ja 954 miljardi euro suuruse käibega (12,9 %) Euroopa töötleva tööstuse esimene tööandja. See 310 000 ettevõttest, millest 99,1 % on VKEd,[7] koosnev tööstus kasutab ära suure koguse ELi põllumajandustoodangust.

Euroopa põllumajanduse edu sõltub suutlikkusest suurendada turuosasid ja võimaldada väga konkurentsivõimelisel toiduainetetööstuse sektoril säilitada ELi majanduses ja kaubanduses oma olulist kohta.

Turgude areng on üha kiirem. Pakkumine peab kohanema nõudlusega, mis võib lühikese ajaga täielikult muutuda, näiteks tarbijate usalduse kaotamise korral. Interneti areng on andnud sellele nähtusele veelgi suurema kõlapinna[8].

Ehkki keskpikaks ajavahemikuks on põllumajandusturgude väljavaated soodsad, iseloomustab neid edaspidi eeldatavalt siiski suurem **ebakindlus ja kõikumine**.

2.3. Euroopa põllumajanduse, põllumajandustoodete ja toiduainete kuvandi väärtustamine

Põllumajanduse peamine ülesanne on elanike varustamine toiduga. Euroopa tasandil on ÜPP eesmärk anda elujõulist toiduainetetoodangut, tagades samas loodusressursside säästva majandamise ja seistes territooriumide tasakaalustatud arengu eest. Oma tegevuse ja esindatuse kaudu maapiirkondades aitavad põllumajandustootjad säilitada Euroopa põllumajanduse säästlikkuse ja konkurentsivõime jaoks hädavajalikke loodusressursse.

Kvaliteedile suunatud ühine põllumajanduspoliitika peegeldub kõige paremini põllumajandustoodetes ja toidus. Nii Euroopa kui ka kolmandate riikide tarbijad peaksid teadma ja oskama ära tunda Euroopa põllumajandustoodete eeliseid, mis seisnevad selles, et arvestatakse ühest küljest väga rangeid nõudeid keskkonna, toiduohutuse ja loomade heaolu valdkonnas ning teisest küljest eurooplaste toitumisharjumusi.

3. TULEVASE EDENDAMISPOLIITIKA EESMÄRGID

3.1. Rohkem Euroopa lisandväärtust

Põllumajandustoodete edendamismeetmed ei tohi asendada erasektori edendamismeetmeid, vaid andma juurde erilise Euroopa mõõtme. Euroopa suurema lisandväärtuse otsimine ja selle

---

[7] Allikas: Euroopa Keskpanga 2010. aasta aruanne

[8] 2011. aastal oli interneti külastajate arv 2,1 miljardit, mis on 2000. aastaga võrreldes 480 % rohkem. Allikas: internet world stats.

kinnistamine meie territooriumidele võimaldab edendada majanduskasvu ja tööhõivet ning aidata seeläbi kaasa strateegiale „Euroopa 2020”.

Euroopa lisandväärtust aitaks luua sellise Euroopa teavitamis- ja edendamisstrateegia kindlaksmääramine, mis aitaks tuua paremini esile väärtustamist vajavad turud, tooted ja sõnumid (näiteks suure lisandväärtusega tooted). Selleks et hoida ära vahendite hajumist ja killustumist, tuleks võtta arvesse vabakaubanduslepingute alaseid läbirääkimisi ja kõige olulisemaid turge. Euroopa lisandväärtusele annab olulise panuse ka eri liikmesriikide ettevõtjate koostöö, samuti aitab see teha paremini nähtavaks Euroopa põllumajandustoodete mitmekesisuse.

3.2. Ligitõmbavam ja kindlama mõjuga poliitika

Lisaks sellele, et praegune teavitamis- ja edendamispoliitika ei taga kogu soovitud lisandväärtust, kehtivad selle puhul ka halduspiirangud. Kolmandates riikides on programme esitatud liiga tagasihoidlikult. Ka ei ole tegevuse ulatus alati lihtsalt mõõdetav ja mõju võib tulla esile hilinenult, seetõttu oleks oluline korraldada eelneva tutvustamise kampaaniaid, tehes vajaduse korral turuanalüüse ning tarbijate harjumuste või pilootkampaaniate uuringuid. Selleks et suurendada tulevase poliitika kulutõhusust, peaks kõikide meetmetega kaasnema süsteemsem mõjuhinnang, mis kinnitaks, et seatud eesmärgid saavutati.

3.3. Varasemast lihtsam programmijuhtimine

Teavitamis- ja edendamisprogrammide rahastamine ja juhtimine toimub üldjuhul kolmepoolselt (kutseorganisatsioonid, liikmesriik ja Euroopa Komisjon). Oma kavandatud tegevuste elluviimiseks pöörduvad kutseorganisatsioonid omakorda rakendusasutuste (nt reklaamiagentuurid) poole.

Vastukajades rohelisele raamatule kõlab sageli ettepanek, et programmide väljavalimise meetod tuleks läbi vaadata ning programmide ülesehitus ja rakendamisnõuded peaksid olema paindlikumad, nii et programme oleks võimalik rakendamise käigus muuta. Vastukajade kohaselt võiks komisjon olla aktiivsem mitut riiki, eelkõige kolmandaid riike hõlmavate programmide väljatöötamisel ja koordineerimisel. Selleks et tegevusi ei dubleeritaks ning need ei kestaks liiga kaua, tuleks teisest küljest määrata selgemini kindlaks liikmesriikide ja komisjoni vastavad ülesanded meetmete järelevalve ja kontrolli puhul.

3.4. Rohkem sünergiat eri edendamisvõimaluste vahel

Euroopa põllumajandustoodete edendamise tulevase strateegia eesmärk on suurendada põllumajandus- ja toidusektori lisandväärtust ning selle panust Euroopa majandusse. Selleks et võetavate meetmete mõju oleks tagatud, peaks ÜPP raames võetavad edendamismeetmed olema omavahel paremini kooskõlas. Edendamispoliitika tõhustamiseks tuleks mitme sektori eripära arvestades uurida, kuidas meetmed üksteist omavahel täiendaksid ja milline oleks nende sünergia.

Edendamismeetmete ühine olemus, mis sisaldab igale programmile vastavaid väliseid ja sisulisi üksikasju, tagab edendamismeetmetele paremini Euroopa identiteedi, parema esitluse ja teeb need tarbijate jaoks paremini nähtavaks.

4. REFORMIMISE SUUNISED

Eespool osutatud eesmärkidele vastavat teavitamis- ja edendamispoliitikat on võimalik reformida mitmel eri viisil; kavandatavad võimalused võetakse vaatluse alla mõjuhinnangus, mis kaasneb õigusliku ettepanekuga, mille komisjon peaks vastu võtma enne 2012. aasta lõppu ja mis aitab seda põhjedada.

Aruteluks on pakutud välja alljärgnevad suunised, mille koostamisel on lähtutud praegu olemaolevatest aruannetest, eelkõige rohelise raamatu kohta saadud tagasiside sünteesist[9] ja edendamispoliitika järelhindamise aruandest[10].

Kohalikke turge ja lühikesi tarneahelaid hõlmavad teavitamis- ja edendamismeetmed kuuluvad koostöö raames maaelu arenguprogrammide alla ja on edaspidi edendamiskavast välja arvatud.

4.1. Huviäratavam kohaldamisala

4.1.1. Abi saajad

Teavitamis- ja edendamismeetmete kohaldamisala võiks ulatuda kutseorganisatsioonidest kaugemale. Eelkõige tuleks otsustada, millisel kohal oleksid eraettevõtjad, kes pakuvad välja Euroopa Liidu jaoks suure lisandväärtusega programme.

4.1.2. Abikõlblikud tooted ja valdkonnad

Käesoleval ajal on abikõlblike toodete loetelu sise- ja välisturgude puhul erinev ning see ei tundu olevat põhjendatud. Tuleks koostada üks ühine loetelu, mis oleks paremini vastavuses kvaliteedipoliitika alla kuuluvate toodete loeteluga. Vaatluse alla tuleks võtta ka võimalus kanda loetelusse need töödeldud tooted, mis ei kuulu aluslepingu I lisassse.

Nii nagu seda on muu hulgas rõhutanud ka kontrollikoda,[11] tuleks rohkem edendada selliseid Euroopa toidukvaliteedisüsteeme nagu kaitstud päritolunimetus (KPN), kaitstud geograafiline tähis (KGT) ja garanteeritud traditsiooniline eritunnus (GTE), samuti osutatud süsteemide raames heakskiidetud tooteid.

Lisaks põllumajandustoodete ja toidu edendamisele ning neist teavitamisele võiksid meetmed hõlmata ka Euroopa toodete omapära kirjeldavaid sõnumeid, milles tuuakse esile kvaliteet ja gastronoomiline külg, tervishoid, säästev areng või loomade heaolu. Selleks et tuua tarbijad tootjatele lähemale, võiks kavandada uute tehnoloogiate kasutamist, mille abil saaks näidata tarbijatele põllumajandusettevõtetes kohaldatavaid parimaid tootmistavasid või lihtsustada Interneti teel toimuvat müüki.

4.1.3. Toote päritolust teavitamine

Avalikul mõttevahetusel selgus, et toote päritolust teavitamist pidas kõige olulisemaks 76 % osalenutest, mis omakorda näitab toiduainete ja nende päritolu vahelist seost ja on kinnituseks küsitlustele, millega selgitatakse välja tarbijate suhtumist. Kõnealune seos võib olla kas

---

9 http://ec.europa.eu/agriculture/promotion/policy/consultation/summary-report_fr.pdf

10 Vt joonealune märkus 2.

11 Eriaruanne nr 11/2011.

positiivne või negatiivne (tervishoiualaste kriiside või muude oluliste sotsiaalkultuuriliste asjaolude põhjustatav hirm).

Selleks et aidata kaasa põllumajandustooteid ja toitu tähistava Euroopa kuvandi arengule, peaks teavitamis- ja edendamismeetmed aitama alati otse või kaudselt esile tuua viite Euroopa päritolule, oskusteabele, elustiilile jne.

Euroopas registreeritud KPNi või KGTga hõlmatud toodete puhul on nii nagu praegu ka edaspidigi võimalik osutada toote päritolule põhinimetuse enda sees, arvestades et viited peavad registreeritud nimetusele täpselt vastama.

Tegemata erandit toodete märgistamist käsitlevatest Euroopa eeskirjadest, tuleks vaadelda, millisel määral aitaks päritolule osutamine teavitamis- ja edendamismeetmetes suurendada nende meetmete tõhusust.

– **Siseturul** oleks vastava riigi päritolule (v.a Euroopa tasandil tunnustatud nimetus) osutamise eesmärk asjaomaste toodete märgistamisel kasutatavatest eeskirjadest olenemata suurendada vastavast liikmesriigist pärit toodete tarbimist, mida kaupade vaba liikumise eeskirjade kohaselt saaks käsitada liidusisese kaubavahetuse koguseliste piirangutega samaväärse meetmena. Päritolule osutamine ei ole seega lubatud põhinimetuses, kuid seda võib esitada nimetuse järgmise tasandi osas.

– **Välisturul** seevastu on Euroopa päritolu tähistavale viitele täiendavalt riiklikule päritolule osutamine olnud seni teisejärgulise tähtsusega, kuid samas võiks see osutuda eeliseks sellistel turgudel, kus Euroopa on geograafilise piirkonnana küll tuntud, kuid teatavate liikmesriikide rahvuslik identiteet võib Euroopa identiteedi üles kaaluda.

4.1.4. Kaubamärgid

Kui avalikul mõttevahetusel tõusis esile küsimus kaubamärkide rollist **kolmandates riikides** tehtava edendamistegevuse puhul, leiti ülekaalukalt, et Euroopa tasandil kaasrahastatavate teavitamis- ja edendamismeetmete üldine iseloom peaks samaks jääma. Selgus et üldiste teavitamis- ja edendamismeetmete kaasrahastamine on maksumaksja jaoks paremini arusaadav.

Kaupade müümiseks on vaja sõlmida importijatega lepinguid ja üldise edendamistegevuse loogiline jätk tundub olevat nende ettevõtjate kokku viimine, kes oma tooteid müüvad. Kaubamärkidel võib olla ka võimendav mõju Üks variant, mida tuleks mõjuhinnangus uurida, oleks välisturul selliste ühisprogrammide rakendamine, mis hõlmavad ühte üldsektorit ja ühte kaubandussektorit, kus saaks esitleda erasektori kaubamärke Kaubamärkide selline osalemine peaks toimima ühise raamistiku alusel, tagades nii konkurentsieeskirjade järgimise.

Peale selle tuleks analüüsida, kas teavitamine kollektiivkaubamärkidest peaks olema reguleeritud erieeskirjadega või peaks see toimuma kaubamärkide puhul üldiselt kehtestatud eeskirjade alusel.

4.2. Tegevusvaldkond, mis avardub koos ettevõtjatele pakutava tehnilise toe arenguga

Teavitamis- ja edendamismeetmeid on kolme liiki.

1. Teabe levitamine Euroopa põllumajanduspoliitikale vastavate tootmismeetodite kohta. Seda eelkõige **siseturul**, kus tuleks pakkuda paremat teavet liidu põllumajandustoodete kohta, rõhutades eelkõige: nende suurt mitmekesisust, kõrget kvaliteeti, tootmise aluseks olevaid traditsioone, oskusteavet ja tootmisele esitatavaid kõrgeid nõudmisi (millele väljaspool ei leidu sarnaseid); keskkonnaga arvestamist säästlikkuse ja kliimamuutustega seotud probleemide kontekstis; tervisekaitsenõudeid.

2. Teabe levitamine Euroopa kvaliteeditähistuste kohta (nt logo KPN, KGT, GTE, mahetooted…) ja nende edendamine.

3. Teabe levitamine põllumajandustoodete või tooterühmade kohta ja nende edendamine. Välisturu puhul on eesmärk aidata ELi põllumajandustoodetel suurendada oma turuosa ja aidata kaasa nn Euroopa kaubamärgi kinnistumisele.

Avalikul mõttevahetusel selgus peaaegu ühehäälselt, et neljanda, tehnilisele abile pühendatud osa (nt turu-uuringute, impordinimekirjade või impordinõudeid käsitleva teabe teatavakstegemine[12]) kohta tuleks teha ettepanek Euroopa tasandil, aidates nii ettevõtjatel osaleda kaasrahastatavates programmides, korraldada tõhusaid kampaaniaid või arendada oma eksporditegevust.

Rohkelt ettepanekuid tehti avalikul mõttevahetusel ja hindamiste käigus Euroopa teavitamis- ja edendamismeetmete alaste kogemuste vahetamise platvormi loomiseks, mille alla kuuluks veebisait, kasutajatugi, meetmete ühine kalender, parimate tavade kataloog jne.

4.3. Läbivaadatud sekkumisviisid, eelkõige mitut riiki hõlmavate programmide puhul

Meetmete rakendamine põhineb eelkõige nende programmide rakendamisel, mille on koostanud teavitamis- ja edendamisküsimuste professionaalid, võttes arvesse osutatud turgudel tõendatud kogemusi.

Mitut riiki hõlmavad programmid võimaldavad kogemuste vahetamist, rahalist kokkuhoidu programmi rakendamisel ja annavad vaieldamatult Euroopa lisandväärtust. Praeguse poliitika raames neid küll propageeritakse, kuid nad ei anna loodetud tulemusi: ajavahemikul 2006–2010 moodustasid nad programmidest üksnes 8 %, sageli piirduti lihtsalt riiklike programmide vastandamisega ning mingit ühist strateegiat või tegevusi tegelikult ellu ei rakendatud. Selline programmide taasnatsionaliseerimine on vastupidise mõjuga nii administratiivse juhtimise kui ka loodetud mõju osas. Selleks et saada üle praegustest takistustest, sh ettevalmistamise liiga suured kulud, üha keerulisem koordineerimine ettevõtjate vahel (kultuurilised ja keelelised erinevused) ning mitme liikmesriigi vastutusalasse kuuluv elluviimine, tuleb mitut riiki hõlmavate programmide jaoks kujundada välje senisest erinev toimemehhanism.

Võttes arvesse positiivseid tulemusi, mida on andnud kolmandates riikides toimuvatel rahvusvahelistel messidel osalemiseks korraldatud kõrgetasemelised missioonid, millel osalevad põllumajandusvolinik, komisjon ja kaubandusesindus, jäetakse need algatused komisjoni soovil alles.

---

[12] Vt tervisekaitse- ja taimekaitse-eeskirjade andmebaas: http://madb.europa.eu/madb_barriers/indexPubli_sps.htm

4.4. Edendamine ja kriis

Kriisi peamine omadus on see, et kriisi ei ole võimalik ette näha. Teavitamis- ja edendamismeetmeid rahastatakse ÜPP I samba raames aasta kaupa, võttes üldjuhul aluseks põllumajandusturgude tavapärase olukorra.

Seetõttu rahastati kriisiolukorras võetavaid täiendavaid edendamismeetmeid kuni praeguse ajani täiendavatest vahenditest, mis aasta jooksul esialgsesse eelarvesse lisati.[13] Kuid võttes arvesse finantsraamistikuga 2014–2020 seotud piiranguid, on sellist *ad-hoc* rahastamist edaspidi palju keerulisem korraldada.

Sellest tulenevalt on poliitiline küsimus otsustada, kas liidu tasandil kriisiolukorras tehtavad otsused jäävad tulevase edendamispoliitika valdkonda või tuleks neid teha nende horisontaalmeetmete raames, mida on juba pakutud ÜPP kohta tehtud ettepanekutes 2020. aastaks.

4.5. Lihtsustatud ja optimeeritud juhtimine

Üldise arvamuse kohaselt peaks programmide väljavalimine, kontrollimine ja juhtimine olema märksa lihtsam, paindlikum ja tõhusam. Selle jaoks tuleks vaadata läbi kõik programmijuhtimise võimalused ja keskenduda kõige huvipakkuvamatele, näiteks komisjonipoolne otsene juhtimine, mis on allhanke korras tehtud ülesandeks täitevasutusele, või jagatud juhtimine riikliku rahastamise osalusel või ilma selleta.

Vajaduse korral tuleks töötada välja eri juhtimisviisid sise- ja välisturu jaoks, samuti mitut riiki hõlmavate programmide ja kriisiprogrammide jaoks.

Lisaks sellele tuleks vaadata läbi programmide esitamisele kohaldatavad nõuded ning kaalumisele võiks võtta ka programmi vastuvõtmise mitmeaastase raamprogrammi alusel, kui programmis on esitatud üksikasjad esimese rakendusaasta kohta ning teavet järgnevate aastate kohta on võimalik esitada hiljem.

4.6. Edendamiskava alla kuuluvate teavitamis- ja edendamistegevuste ning muude ÜPP alla kuuluva edendamismeetmete parem omavaheline vastavus

Lisaks vajadusele tõhustada teavitamis- ja edendamismeetmeid Euroopa põllumajandustooteid ja toitu iseloomustavate võtmesõnumite abil ei ole ÜPP raames eri nõuete kohaselt võetavad edendamismeetmed omavahel vastavuses. Vastavuse tõhustamine peaks jääma lihtsa lähenemise ja ühtse edendamiskava vahele ning võimaldama kõikide edendamismeetmete tulemuslikumat hindamist.

Selleks et tagada üldise ulatusega kampaaniate euroopakesksus, parandada Euroopa nähtavust ja aidata kaasa Euroopa kuvandi kujundamisele, võiks kaaluda Euroopa identiteedi kasutamist kõikide teavitamis- ja edendamisprogrammide puhul, kaasates sinna nii väliseid kui ka sisulisi üksikasju. Tegevused tuleb koondada nn ühe mütsi alla, näiteks võib tuua sellise loosungi nagu „Euroopa maitsed – kindel kvaliteet”. Tõhususe huvides tuleks seda nn ühe mütsi alla koondamise süsteemi kohaldada nii sise- kui välisturgudel kõikide tutvustamis- ja edendamismeetmete puhul, seda vastavalt kohandades.

---

[13] Määrus (EÜ) nr 698/2009 ja määrus (EÜ) n°688/2011

4.7. Kui suurt ELi eelarvet on nende eesmärkide saavutamiseks vaja?

See rohelises raamatus tõstatatud küsimus sai hulgaliselt tagasisidet rahasummade kohta. Investeerides edendamismeetmetesse peaks Euroopa püüdma leida oma investeeringule paremat tasuvust.

Tabel 1. ÜPP 1. samba raames võetavad edendamismeetmed (peamised summad)

Edendamiskava	Summad	Allikas
Veinisektori turgude ühine korraldus	112 miljonit eurot (täitmine 2011. aastal)	Liikmesriikide aruanded
	228 miljonit eurot (kavandatavad kulutused 2013. aastal)[14]	Liikmesriikide programmid
Puu- ja köögiviljasektori turgude ühine korraldus	34 miljonit eurot (2008–2009. aasta keskmine täitmine)	Hindamisaruanne[15]
Horisontaalne süsteem	47 miljonit eurot (täitmine 2011. aastal) 55,2 milj. eurot (2012. aasta eelarve)	Liikmesriikide aruanded

Pidades silmas ambitsioone ja eesmärki tõhustada uue edendamispoliitika tõhusust, tuleks uurida võimalust eri eelarveid ning finantsaspekte lähendada, järgides siiski komisjoni ettepanekut uue finantsraamistiku kohta.

5. JÄRELDUSED

Käesolevas teatises antakse mõned esimesed edendamispoliitika reformi käsitlevad ja avaliku mõttevahetuse käigus kogutud suunised. Selle täienduseks koostatakse süvendatud mõjuhinnang, mis aitab poliitika reformi põhjendada ja seega arendada välja Euroopa tasandi edendamiskava, mis on eelkõige oma väliste koostisosade poolest sama ambitsioonikas kui teiste suurte ülemaailmsete eksportijate koostatud edendamisprogrammid.

Ühise põllumajanduspoliitika reform on suunatud põllumajandustoodete tootmise, säästlikkuse ja kvaliteedi paremale saavutamisele. Euroopa majanduse kasvu ja tööhõive soodustamiseks peab ühise põllumajanduspoliitikaga kaasnema edendamispoliitika, mis kasutaks ära kogu toiduainetesektori potentsiaali.

---

14 Riiklike programmide puhul on liikmesriikidel võimalus jaotada kõnealuseid vahendeid ümber muude meetmete jaoks. Veinissektori riigiabikavasid võib muuta kaks korda aastas.

15 http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/promotion/index_en.htm (aruande lk 23)